

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20 — v Ljubljani: Poljanska cesta 7.

Pesamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani me-
sečno K 1.20; po pošti mesečno K
1.50; četrletno K 4.50; polletno
K 9.—; celoletno K 18.—; za ino-
zemstvo celoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 2
vinarje 1 mm. visokosti šesterostol-
ne vrste. — Za odgovor je priložiti
znamko.

Rusija in homatije v „nebeškem cesarstvu“.

Revolucionarno gibanje na Kitajskem je zadobilo povsem novo obliko; državna kriza je krenila v popolnoma drugačno smer. Omenili smo že zadnjič, da so se začele v notranje razmere Kitajske umešavati razne na političnem razvoju zainteresirane velesile, tako Rusija, Anglija, Nemčija, Japan in Zedinjene države. Rusija in ameriške države so že na Kitajsko odposlale svoje ekspedicije, da napravijo v tem razdrapanem državnem telesu „mir in red“. Ponovno je že svetovno časopisje poročalo, da se je Mongolija iztrgala iz Kitajske državne zveze, da so proglasili Mongoli svojo deželo za popolnoma samostojno državo in se obenem obrnili na Rusijo, da ona podpira njih gibanje. Z ozirom na te, iz Berlina in Newjorka v svet lancirane vesti prinaša sedaj peterburška brzojavna agentura obširno uradno poročilo o vseh pogajanjih in posredovanjih Rusije tako pri kitajski vladi v Pekingu, kakor tudi pri Mongolih. Poročilo priznava, da so v resnici Mongoli takoj po proglasitvi svoje samostojnosti zaprosili rusko pomoč; Rusija pa jim je svetovala, naj se mirnim potom poravnajo s pekinško vlado. Ruski konzul v Urgi in ruski poslaniški poslovodja v Pekingu sta vodila zadevna pogajanja med kitajsko vlado in Mongoli. Tekom pogajanj se je ruska vlada prepričala, da se mora Mongolom v posebni državnopravni pogodbi garantirati njih značajna primerno *deželno avtonomijo*.

Dalje povdarja goriomenjeno uradno poročilo z dne 10. t. m., da bo ruska diplomacija, v kolikor bo kitajska vlada sprejela njene predloge za uravnavo mongolsko-kitajskih odnosov, skušala Mongole pregovoriti, da ne razdero dosedanjih zvez s Kitajsko.

Za ruske aspiracije na daljnem iztoku pa je veleznačilen zadnji odstavek tega uradnega poročila, ki s posebnim povdarkom na dane razmere povdarja, da *bo ruska vlada*, če Mongolija dejansko pretrga zveze s Kitajsko, kljub svoji posredovalni in pomirje-

valni akciji *prisiljena* po danih razmerah *stopiti v gospodarske odnose z Mongolijo*.

Obširno poročilo ima kratek in jednat smisel: Mongolija pride pod ruski protektorat. Razdrapanja in vsled revolucij onemogla Kitajska pa bo zastoj protestirala. Spomladi je Kitajska povodom kuldžandskega spora imela še toliko moralne in fizične moči, da je Rusiji grozila z vojno, sedaj je slabotna. In kaj poreko velesile? Naravno je, da bo skušal ruski kabinet pridobiti za svoje načrte pred vsem dve, tudi v Mongoliji zainteresirani državi — Anglijo in Japan. Angleško vlado bo lahko pridobiti; vzroke navaja nemško časopisje, ki povsod v vsakem političnem činu Anglije vidi posledico Nemcem nasprotno politike.

Rusija je že od nekdaj obračala posebno pozornost na Mongolijo, ker ji je na tem ležeče, da zabrani naseljevanje oziroma priseljevanje Kitajcev v rodovitne severne kraje Mongolije, ki je doslej še skoro popolnoma prazna človeškega življenja. Mongolija ima okrog 2.800.000 kvadratnih km, je približno petkrat večja kakor Nemčija; prebivalstvo te obsežne dežele pa se ceni na približno 3.000.000 duš, ki žive po večini v južnih delih, kamor pa se močno priseljujejo Kitajci, kateri potem mongolske domačine potiskajo na sever. Severna Mongolija, katere glavni del tvori puščava Gobi je jako redko naseljena in šteje le okrog 100.000 prebivalcev.

Višek nesramnosti.

Lansko leto je „Jutro“ odkrilo sleparije, ki sta jih izvršila Kregar in Štefe pri volitvah v Ljubljansko trgovsko zbornico. Zaradi teh sleparij sta čedna gospoda prišla v sodno preiskavo, iz katere se še do danes nista izmazala — vkljub največjemu naporu klerikalnih politikov na Dunaju.

Trgovinski minister zaradi teh sleparij ni mogel niti potrditi lanske izvolitve Kregarja za podpredsednika trgovske zbornice. Vsaka poštena stranka bi takega poštenjaka,

kakor je Kregar ali Štefe, takoj poslala v penzijo, ali klerikalna stranka tega ni storila in je s tem pokazala, da se s Kregarjevimi in Štefetovimi sleparijami v trgovsko zbornico strinja in jih odobrava. To so dejstva, ki jih ne more nihče utajiti.

V kratkem se bodo vršile nove volitve v ljubljansko trgovsko zbornico, in klerikalci so z vsemi silami začeli agitacijo zanje. To je nesramnost, da si večje res ni mogoče misliti. Nesramnost ne leži morda v tem, da klerikalci za te volitve agitirajo, to je njih pravica. Nesramnost leži v tem, da oni, ki so odobrili sleparstvo Kregarja in Štefeta, agitirajo s tem, da napredujakom očitajo — sleparstvo. In pri tem morda celo računajo s tem, da jim bo kak razsoden človek verjel. To je višek nesramnosti.

Radi verjamemo, da se klerikalcem sline cede po trgovski zbornici. Ona namreč ni samo veleugledna korporacija, ki razpolaga z velikimi denarnimi sredstvi — omenjamo samo zaklad za ustanovitev trgovske akademije v Ljubljani — ampak ima tudi svoj politični pomen, ker voli dva poslanca, v kranjski deželni zbor. In od večine v trgovski zbornici je odvisno, ali pošlje v deželni zbor napredna ali klerikalna zastopnika.

Bogati denarni zakladi i politični namen trgovske zbornice, to sta vzroka, zakaj so klerikalci, že zadnjič izkušali si v nji na goljufiv način prislepariti večino in zakaj zdaj s tako vehemenco agitirajo.

Klerikalci niso bili nikdar ne bodo prijatelji našega trgovstva. Našemu trgovstvu so klerikalci do danes delali samo škodo, in jo bodo tudi še naprej delali, kolikor bo pač v njih moči. Zato je naše mnenje — in mislimo, da je utemeljeno — da pri volitvah v trgovsko zbornico noben zaveden trgovec ne bo oddal svojega glasu sleparskim klerikalcem, škodljivcem slovenskega trgovstva. Klerikalni nesramni naskok na ljubljansko trgovsko zbornico bo zavedno trgovstvo zavrnilo krepko in odločno — z glasovnicami v roki.

LISTEK.

Nostradamus.

Šesto poglavje.

Pot k Skrivnosti.

IV.

Oporoka mrličeva.

Na zadnjem je pogledal pod sebe in videl, da visi lestvica nad brezdanjo globočino.

Hotel je nazaj, navzgor . . . A ko je dvignil glavo, je videl, da ostaja nad njim samo še deset klinov; ves vrhnji del lestvice je bil izginil! . . . Tako ni mogel Nostradamus niti nazaj, niti naprej; držeč se z eno roko za lestvico, dočim je druga še vedno stiskala svetilko, je visel brez pomoči nad prepadom brez dna.

Polujasno se je spominjal, da mu je pravil oče kot otroku o strašnih preizkušnjah, čakajočih predrzneža, ki se osmeli iskati v globovju velike piramide znanja, ki podeljuje oblast, bogastvo in življenje v nadčloveškem zmislu te besede. Večkrat je slišal očeta reči, da mimo enega, ki se mu posreči veliko podjetje, pogine tisoč drugih kot žrtve svoje blazne pohlepnosti. Ali se je dal tudi on zvabiti v past, kjer ga čaka usoda gotovega pogina?

„Poginiti!“ je zakričal. „Poginiti brez tebe, Marija? . . . Ločen od tebe na vekomaj, naj torej vekomaj trpim muko neutešenega sovraštva? Bogastvo! Znanje! Oblast! Hočem vas doseči! Hočem te okusiti, sladkost masčevanja! . . .“

Besno je stresel glavo in splezal par klinov višje. Vihar obupa se je polegel v njegovem srcu. In zopet ga je pretresla silna radost: v navpični steni je zazijala tik pred njim votlina.

Nostradamus je potlačil v sebi veselje, kakor je prej potlačil obup. Kdo je odprl votlino, ki je minuto poprej še ni bilo? Ni se menil za to! Naglih korakov je krenil po njej in dospel do znojna stopnic, ki so se vile navzgor. Zgoraj se je znašel v bogato okrašeni dvorani, kjer je sedel tuj mož v mramornem naslanjaču, kakor da čaka nanj . . .

„Kdo si?“ je kriknil Nostradamus, razmršen, blede in žareč od drznega poguma. „Ali si ti tisti, ki čuva zagonetko?“

„Čuvar svetih simbolov sem“, mu je odgovoril neznanec. „Ni mi dovoljeno, da bi ti razodel tisto, s čimer si oborožiš srce in dušo. Toda ker nisi poginil v prepadu, ti moram odpreti pot do skrivnosti!“

Mož je vstal in mu odprl kovana vrata. Nostradamus je stopil v galerijo, ki jo je krasilo na vsaki strani dvanajst porfirnih sfing. Na stenah je bilo vpodobljenih sed-

mero planetnih genijev, osemindeset genijev leta in tristošestdeset genijev dni. Na koncu galerije mu je mahoma ugasnila svetilka. Tema je postala zopet gosta in neprodna. Nato se je umaknila somraku, v katerem se je jedva še videla pot. Nostradamus se je znašel pred štirimi kipi, prvi je predstavljal žensko, drugi bika, tretji leva, četrti orla.*)

Nostradamus je v svojih udih čutil trepet nezane groze; tesnoba mu je davila srce; kajti mramornati kipi so izpregovorili! . . .

„Brate“, je rekla ženska, „koliko je ura?“

„Ura znanja je.“

„Brate“, je rekel bik, „koliko je ura?“

„Ura dela je“, je odgovoril glas.

„Brate“, je rekel lev, „koliko je ura?“

„Ura borbe je“, je odgovoril glas.

„Brate“, je rekel orel, „koliko je ura?“

„Ura volje je!“

„Volje!“ je vzkliknil Nostradamus. „Volja je moč, ki gospoduje vesoljstvu! Volja je moč, ki odpira vrata zmage! Volja prinaša zmagoslavje tistemu, ki je žejen pravičnosti in masčevanja! Naprej tedaj! Rajše naj mi počasi srce, kakor da bi opešala volja, ki me je vodila do te dvorane!“

*) Ženska — simbol človeškega razuma, ki koraka pred dejanje; bik — simbol človeškega dela, ki koplje pot, po kateri mu je dospeti do uspeha, lev — simbol točnosti, ki je poleg volje potrebna v doseg cilja; orel pomeni krila drznosti, na katerih se mora povzpeti v višave, kdor hoče, da se mu posreči namen.

Pričakovati je, da bodo klerikalci izkušali dobiti trgovsko zbornico v roke z nepoštenimi sredstvi, kakor že zadnjič, zato bo treba podvojene pažljivosti. Če bo vsak zaveden trgovec na svojem mestu, se bo klerikalni naskok temeljito ponesrečil. Na svojo nesramnost morajo dobiti klerikalci odločen odgovor!

DNEVNE VESTI.

Gosp. Hinko Smrekar umetn. slikar, znani karikaturist, se je vrnil pred kratkim iz Monakovega, kjer se je nekaj časa mudil v svrhu študij, je v Ljubljani razstavil v izložbenem oknu trdnice Gričar in Mejač v Prešernovi ulici, tri vrlo uspele kolorirane perorisbe, na katere tem potom sl. občinstvo opozarjamo naj si jih ogleda. Slike nam predstavljajo prizore iz domačega kmetijskega življenja „Prepir v krčmi“, „Vasovalec“ in „Pastirji“. Vse H. Smrekarjeve slike perorisbe so polne življenja in humorja ter pričajo kako vestno študira nadarjeni umetnik naravo, naše kmetško življenje in tipe. Izborno obvladuje potrebno tehniko peresa in čopiča. O izredno dobrem in naravnem humorju umetnika priča tudi v priprostem okvirju razstavljena skica — opomin gledalcem in gledalkam. Na levi skice vidimo portretno karikaturu avtorja, držkega odprto prazno denarnico, v katero kapljajo rumeni cekini iz rejene denarnice v obliki srca. (Da bi se le vresničila ideja te risbe!) Na desni strani imenovanega prizora je slikar napisal humorističen opomin — ki ga tudi posebno priporočamo v prečitane opazovalcem omenjenih slik. Več svojih del je tekom časa razstavil v ljublj. izložbenih oknih tudi g. Vencoslav (ali Vinko) Smrekar, bivši uslužbenec dežel. stavbinskega urada. Ker nekateri imeni Vencoslav in Hinko zamenjavajo, opozarjam slavno občinstvo še enkrat, da je avtor teh razstavljenih slik umetni slikar in karikaturist gospod Hinko Smrekar (Henrik van Smeryger). Slike so za zmerno ceno na prodaj in upamo golovo, da se bodo našli ljubitelji domače umetnosti ki bodo sledili slikarjevemu opominu!! —

— s —

Čudna vloga. V petkovi seji goriškega deželno-zborskega konventikla je večina razpravljala tudi o verifikaciji mandatov slovenskih naprednih poslancev. Glede razveljavljanja dr. Gregorinovega mandata je poročal don Gregorčič. Po dolgem zavijanju se je naenkrat don Gregorčič začel ogrevati za dr. Gregorina, češ, ker so kraški volilci zadovoljni s svojim poslancem, nima večina povoda, da bi nasprotovala potrditvi njegovega mandata. In z večino glasov so odobrili mandat Gregorina. Sedaj pa pride vrhunec komedije! Glede klerikalnega protesta proti trem veleposestniškim mandatom pa klerikalci izveležejo iz prašnih aktov neko krivo in nepostavno postopanje namestništva v Trstu in davčnega urada, češ, da zadnji ni zadostno kontroliral volilne liste, v kateri so bili baje navedeni ljudje, ki ne plačujejo niti vinarja davka, a so volili. Zopet je don Gregorčič nastopil in glasoval za razveljavljanje teh treh mandatov, jezeuistično in hinavsko se skrivajoč za plašč »jasnosti« in povdarjajoč, da ga ne vodijo pri tem osebnosti, ampak on zahteva jasnosti v tem oziru. Večina je brez daljše debate pokorno sledila klerikalcem, ki so predlagali izročitev protesta proti volitvi gorenjih treh mandatov verifikacijskemu odseku, da izdela zadevno poročilo. Zakaj je postal don Gregorčič tako mehak napram naprednim poslancu dr. Gregorinu in neizprosno napram drugim trem naprednjakom?

Podružnica Ciril-Metododa v Škofljici je priredila preteklo nedeljo v prostorih gosp. Ogorelca prav prijazno veselico. Uprizorili so rodoljubni diletanti igro »Brat Martin« tako izborna, da je mnogobrojno občinstvo v najživahnejšem ploskanju izražalo svoje popolno priznanje in svojo zadovoljnost. Te veselice so se udeležili tudi mnogi Ljubljanci, iz vodstva družbe sv. Cirila in Metoda pa gg. prvomestnik vladni svetnik Senekovič in blagajnik notar Hudovernik, ki sta s prav

lepimi besedami pozdravila in bodrila podružnice in občinstvo k pospeševanju Družbenih namenov. Glavni govor o Družbeni važnosti in koristi je govoril pisarniški tajnik g. župnik Berce, reklo pa se je še mnogo prav toplih besed. Hvala vsem marljivim sodelavnikom, hvala cenjenim udeležencem, hvala pa tudi častiti hiši Ogorelčevi, ki je postregla gostoma z najboljšo hrano in izbranim vinom s pravo gostoljubnostjo.

Danes popoldne ob štirih se igra »Brat Martin« v Škofljici pri g. Ogorelcu ponovno. Vabimo k obilni udeležbi z zagotovitvijo, da ne bo žal nikomur, kakor ni bilo nam preteklo nedeljo. Na svidenje!

Čudna narodna kavarna. V neki tukajšnji, v ogromni večini od samih naprednjakov obiskani napredni (!) kavarni leži C. M. nabiralnik na omari skrit. Ko ga je dne 9. t. m. nekdo izmed gostov zahteval, so mu ga vzeli raz-omare, ali bil je čisto bel samega prahu. Ko je gost potem zahteval, da naj ostane na mizi pri blagajni, je uslužbenka nabiralnik zgrabila ter ga zopet skrila na omaro in postala rudeča kot kuhan rak, ne vem, ali iz jeze ali iz sramu, zraven pa dejala, da na mizi ni prostora zanj. In pri tem je tudi ostalo, čeravno ji je gost zatrdil, da ga ne bo več v to kavarno in da bo to sporočil v časopise. Da ne bo kake zmote, omenim, da se to ni zgodilo v »Narodni kavarni« gosp. Krapeža.

Nova šola na Opčinah. V zadnji petkovi seji je tržaški mestni svet sprejel predlog šolske komisije, da se dovoli 150.000 K za novo šolsko poslopje na Opčinah. Kako zagrizeno in fanatično zavira italijanska kamora kulturni napredek okoliščanskih Slovencev, je razvidno iz zadevne debate, v kateri je neki, še v slovenskih političnih krogih mnogočislani obč. svetnik večine bil proti temu, da bi napravili tla iz linoleja, kakor je v dotičnih stavbnih načrtih zaznamovano. V mestu razsipa magistrat denar slovenskih davkoplačevalcev na nedostojen način za razkošne učilnice in zida prave palače, okoličanom pa hoče graditi šolska poslopja, ki bi bila bolj »hlevom« podobna, kakor pa modernim učilnicam.

Iz Nadgor ce. Ne vemo, ali je naš župnik že pozabil na bolečine, ki mu jih je povzročilo žegnanje. Zahteval je namreč, da prideta k njemu dva moža z zagotovitvijo, da na žegnanje ne bo plesa; zagrozil se je, da sicer ne bo maše. Toda ti trdovratni Nadgorčani tega niso hoteli storiti, ampak so napravili mašo v sosednji tati, bobe in štruklje pa so pojedli — brez Miklavža. — Približeval se je čas občinskih volitev in naš Miklavž je kar čisto znorel. Na prižnici je razsajal, kakor bi bil obseden, delal shode in se hvalil po »Domoljubu«. Najlepši je bil pač shod v »Port-Arturju«. Par njegovih backov je kimalo, na odru je mahal z rokami dolgo kraki možicelj, gospod Miklavž, v ozadju in ob stenah pa se je smejala in prerivalo par otrok. Zavednih mož na shod niso pustili, ker so se bali, da bi jim ti ne povedali kaj neprijetnih. O klerikalnih backih se skoro ne izplača govoriti. Samo županskega kandidata Goriška si oglejmo! Ta mož je v »Domoljubu« izjavil, da ne mara biti župan, ko pa je bil shod, da se postavi županski kandidat, je prvi roko vzdignil. Nam se pa zdi, da bi ta možakar bolje opravljal službo bariča, saj sposobnosti za to je pokazal na Božič ko je ljudi iz cerkve metal. — O drugih klerikalnih prvakih pa raje molčimo ker so res preneznatni, da bi se z njimi pečali.

Tatvine na tržaškem državnem kolodvoru. V skladiščih državnega kolodvora so nadzorovalni organi že dve leti opazovali, da skrivoma zgineva shranjeno blago, posebno lažji in manjši predmeti. Prekanjeni uzmoviči in zmikavti so neopaženo izvrševali svojo obrt in so poslednjo tatvino izvršili dne 25. decembra l. l., ravno na božič. Iz skladišča državnega kolodvora v prosti luki so namreč tega dne odnesli dva sodčka bavarskega piva, da so se krepčali na božične praznike. Sedaj je policija zasledila to tatinsko družbo in aretirala naslednje delavce: Jožefa Šuligoja iz Sezane, Albina Erbeznika iz Novega mesta, A. Pržibika iz Plznja, in Franceta Cotarja iz Škrbine.

Utonil je. Na novega leta dan je šel tovarniški delavec Ivan Jamnik iz Gorenje vasi jutraj v Soro k maši. Na povratku se je ustavil v neki gostilni, spil nekaj žganja in vzel s seboj še eno steklenico špirta. Naslednjega dne so našli Jamnika v reki Sori mrtvega. Kakor se splošno domneva, je hotel Jamnik v Sori zmešati špirit z vodo in je pri tem najbrže zgubil ravnotežje in padel v vodo. Jamnik je bil hud alkoholik in se mu je že parkrat zmešalo.

Nesreča. Posestnik Anton Pipan iz Sela pri Kamniku je pred kratkim na čast svoje-mu sosedu, ki je imel god, parkrat ustrelil s puško. Konečno je počila cev. Pipan je bil na levi roki tako težko ranjen, da so ga morali odpeljati v deželno bolnico v Ljubljani.

Napad. Dne 27. t. m. je bil 58 letni dninar Alojzij Višnikar na povratku iz Radeč nenadoma napaden. Napadalec mu je pri napadu zlomil tudi desno nogo. Višnikarja so takoj odpeljali v bolnico.

Junak z nožem. Delavec Andreja Žigona iz Dolenje Oslice je te dni napadel doma neki posestnikov sin in mu prizadejal z nožem več nevarnih ran. Nasilneža so orožniki že aretirali.

Surov gost. Dne 7. t. m. je neki dninar iz Vevč brez vsakega povoda napadel delavca Antona Ješkota, ga pošteno pretepel in konečno še vrgel na cesto. Ješko je zadobil več lahkih poškodb.

Nespametna šala. Ko se je posestnica Marija Gorenc iz Litijske pred kratkim vlegla s svojo družino v posteljo, je neznan zlikovec vrgel skozi zaprto okno v spalnico 4 metre dolgo hmeljsko palico. K sreči ni bil nihče ranjen.

Nasilni fantje. Pretečeno nedeljo se je zbralo pred Permetovo gostilno v Spodnji Slivnici več fantov, ki so izzivali gostilniške goste. Ko jih je gostilničar preganjal, so šli pred hišo posestnika Franca Vovka in dalje razgrajali. Bombardirali so hišo s kamenjem razbili s palicami opeko na strehi in pomazali hišo z blatom.

Tihotapec s prašiči. Andrej Vidovič iz Male Brnice ob hrvaško-štajerski meji je preteklo poletje na skrivaj spravljajl čez mejo hrvaške prešiče, čeprav je bil njih uvoz zaradi kuge prepovedan. Zaradi omenjenega tihotapstva se je moral zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem, ki ga je obsodilo na tri mesece težke ječe.

Delavski riziko. 51 letni delavec Anton Kostanjevič iz Rojana je med delom v prosti luki tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Ples št. jakobsko mladine. Jutri v ponedeljek dne 15. t. m. ob 8½ zvečer sestaneš v gostilni g. Lorenca Štranščaka »ai due Moreri« pri Sv. Jakobu (vogal ulice Scuole nuove). Ker se bo raspravljalo o važnih in nujnih zadevah, prosim polnoštevilne udeležbe. Predsednik.

Plesni venček priredi tržaško kolesarsko društvo »Balk n« danes dne 14. t. m. ob 4 uri popoldne v dvorani »Konzumnega društva« v Rojanu. Ples bo trajal do polnoči. Vstopnina za moške K — 60, za ženske K — 40. K obilni udeležbi vabi Odbor.

XI. redni občni zbor slov. trgov. društva »Merkur« bo v nedeljo 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so sledeče točke: Pozdrav predsedstva, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo preglednikov računov, volitev odbora in slučajnosti. Gospode člane vabimo k prav obilni udeležbi.

Prvi obrtniški ples. 14. februarja se vrši I. obrtniški ples na Kranjskem v veliki dvorani »Narodnega doma«. Opozarjamo na to važno prireditve, ki ima poleg tega tudi zelo človekoljuben namen.

Planinski vestnik. I. št. XVIII. letnika, ima sledečo vsebino: Zima v planinah. (R. Badiura. S 3 slikami.) — Na Arviže. (Pastuškin.) — Planinski dom na Vršiču. (Sliko.) — Slovstvo. — Društveni vestnik in obzor.

Državnozbornske volitve na Nemškem.

Socijalisti zmagujejo.

V petek, dne 12. t. m. so bile državnozbornske volitve na Nemškem. Volilo se je v 397 okrajih, ravno toliko poslancev.

Glavni boj se je vršil med črnim, klerikalnim centrom in socijalnimi demokrati. Bil je pravi boj za obstanek. Klerikalci in nemška vlada so napeli vse sile, uporabili vsa možna nasilja, da bi še bolj potisnili močnoorganizirano socialistično stranko v kot. Vsa kulturna Evropa pa je nerovno, z napetostjo gledala ta politični dvoboj med nazadnjaštvom in napredkom, a že prvi rezultati, že prva drobna poročila so nam prinesla presenečenje in obenem vzradoščenje.

Za volitve je bil zbran socialistom zelo neugoden čas — 12 januar! Na Nemškem je sneg, huda zima in reakcionarci so računali, da bo neugodno, slabo vreme zadržalo socialistične volilce doma in da bodo pruski „junckerji“ lahko uporabili svoje praktike. Vreme jim je prekrizalo načrte. Bil je sicer mraz, a cel dan je bilo nebo jasno in vedro, tako, da se niso neštevilne delavske množice ustrašile boja in da niso postale malodušne. Socijalnodemokratični aparat je funkcioniral naravnost izborna.

Socijalistična stranka zopet prodira in zavzema nove postojanke, posebno v industrijskih krajih. Rdeče saksonsko kraljevstvo z njenim katoliškim kraljem je ostalo zvesto. Čitatelje bo gotovo zanimala statistika socialističnih volilnih bojov v zadnjih desetih letih. Podajamo tu kratek pogled glede naraščanja in napredovanja moči v socijalnodemokratični stranki: Že leta 1903. so socijalisti pri državnozbornskih volitvah izšli kot druga najmočnejša stranka v državi. Dosegli so 81 mandatov in so na svoje kandidate združili 3.010.771 glasov.

Pri naslednjih državnozbornskih volitvah l. 1907 pa se je posrečilo vladi in klerikalnemu centromu z nasiljem jim vzeti precej mandatov in so socijalisti zamogli ohraniti le še svoje trdne postojanke z 53 mandati, a po številu glasov so vendar zaznamovali gotov napredek v strankarsko politični organizaciji, dobili so 3.259.020 glasov.

Značilno za državnozbornske volitve je torej naraščanje socijalnodemokratičnih mandatov. Socijalisti so doslej, v kolikor so znani rezultati volitev, pridobili 13 novih mandatov, a so izgubili samo enega. Največ izgub trpe narodni liberalci (4) in naprednjaki (6), pa tudi črnomodri blok je zadobil občutne izgube.

V kolikor se more doslej iz predležečih poročil posneti, so socijalni demokrati izvoljeni v 53 okrajih, v 60 okrajih pa stoje v ožjih volitvah.

Po poročilih, ki so nam došla do večera dopoldne, so volitve prinesle naslednje rezultate:

Stranka: izvoljenih: ožje volitve:

soc. demokrati	53	60
centrum	44	18
konservativci	11	22
narodni liberalci	1	33
državna stranka	2	5
ljudska	0	29
antisemiti	2	2
Poljaki	3	1
divjaki	2	2

*

Natančnejše rezultate o volitvah prinašamo med brzojavkami.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Državnozbornske volitve na Nemškem. Socijalistična zmaga. — Polom centroma.

Berlin, 13. jan. Danes dopoldne so se razglasili volilni rezultati iz vseh 397 volilnih okrajev. 212 mandatov je gotovih, v 185 okrajih so potrebne ožje volitve.

Po strankah se mandati razdele nastopno: socialisti imajo že 66 izvoljenih poslancev (v prejšnjem državnem zboru 53) in so udeleženi v 113 ožjih volitvah, klerikalni centrom 87 (doslej 103) in 37 ožjih volitev, konservativci 27 in 43 ožjih volitev (doslej 58) konzervativni liberalci 5 in 13 ožjih volitev (doslej 25); antisemiti niso nikjer zmagali in so udeleženi v 4 ožjih volitvah (doslej 3 mandate); gospodarska stranka 4 mandate in 14 ožjih volitev (doslej 17 mandatov); Poljaki so dosegli 14 mandatov in pridejo v 10 okrajih v ožjo volitev. Dalje so izvoljeni 4 narodni liberalci in imajo 64 ožjih volitev (doslej 51 mandatov). Ljudska stranka je udeležena v 62 ožjih volitvah (doslej 49 mandatov). Naposled so izvoljeni tudi 4 divjaki, ki pridejo v 17 v okrajih ožjo volitev. V političnih krogih se splošno komentira nenavadni napredek socijalnodemokratičnih mandatov. Volitve so prinesle socialnim demokratom sijajno zmago. Vlada pa splošno presenečenje, da so centrom in druge konservativne stranke doživele popolen poraz in polom. Klerikalni centrom se vrne v novi državni zbor s sila zmanjšanimi močmi. Popolno razbitje t. zv. črnomodrega bloka v državnem zboru je še odvisno od izida ožjih volitev in zlasti od taktike narodnih liberalcev ki naj bi pri ožjih volitvah podpirali socialiste.

Dunaj, 13. jan. V tukajšnjih političnih krogih sodijo, da je bila prošnja Malisorev na avstrijskem konzulatu za podporo pri boju doči vstaji samo manever, da se odvrne pozornost od Črnogore, ki zalaga že sedaj Malisore z vsem vojnim materijalom. Za Črnogoro stojita Italija in Rusija.

Dunaj, 13. jan. Danes je slavnostno otvoril nadvojvoda Rajner v navzočnosti cesarja, v Hagebundu norveško umetniško razstavo.

Pariz, 13. jan. Delcasse je definitivno odklonil poverjenemu nalogu sestaviti ministrstvo. Njegovi politični somišljeniki so mu tako svetovali.

Pariz, 13. jan. Fallieres je poveril sestavo kabineta Poncareju, ki je to nalogu takoj sprejel.

Pariz, 13. jan. Poincare bo poklical v ministrstvo Delcasseja, Milleranda in Bourgeois-a.

Senlis, (Francosko) 13. jan. Avijatik Ruchenet je padel iz 100 metrov višine, ter si zlomil hrbtenico in eno nogo. Bil je takoj mrtev.

Razne vesti.

* Ropar ustreljen. V pogrebni zavod Chas. Hoffmann & Co., v Jacksonu je prišel nek ropar in pozval lastnika pogrebnega zavoda, očeta in sina, naj dvigneta roki. Ropar je imel črno krinko na obrazu in vspricho grozeče nanju namerjenega samokresa sta ga Hoffmanna ubogala. Ropar jima je nato preiskal žepe in jima pobral, kar je bilo kaj vreduega. Medtem je pa prišla 18 letna služkinja Hermina Fartheling, da pokliče oba Hoffmanna na večerjo. Ropar se je obrnil in v tem trenutku se je zagnal starejši Hoffmann nanj, ter mu izkušal izviti orožje iz roke. Njegov sin je medtem potegnil svoj samokres in je ustrelil v zrak. Ko pa je videl svojega očeta v nevarnosti, je ustrelil na roparja in pa pogodil naravnost v srce. Ropar se je pri priči zgrudil mrtev na tla. Poklicana policija je odredila, da so odpeljali truplo ustreljenega roparja Hoffmann mlajši je bil aretovan, a so ga takoj zopet izpustili. Pri roparju so našli izkaznico na ime Arthurja F. Swingle, Gulf Port, Miss.

Pozabljena vera. Raziskovalci v Hondurasu so odkrili veliko pogansko svetišče z 12 m širokimi vrati, v katerem je bilo kakor sodijo svetišče boga Zothita Shimaican, največjega boga, ki je nadkriljeval celo hoganjo Majo. Svetišče je bilo postavljeno od Majasov, priprostega ljudstva, ki ni doseglo visoke kulture. V svetišču so našli nad 10.000 zvončkov raznih velikosti, vsak z drugačnim glasom. Največji je tak kot so običajni na mizni zvonci, najmanjši pa ima premer enega vinarja. Našlo se je tudi mnogo primitivne

oprave, ki je služila za službe božje, kakor tudi umetno izrezanih živalskih kipov v prečudnih oblikah, krastače, želve s stegnjenimi vratovi, leve itd. Svetišče je bolj podobno zemeljski duplini in učenjaki sklepajo, da je bilo to svetišče obenem skrivališče pred sovražnikom. V pravadnem glavnem mestu Noka bodo mogoče izsledili kake podatke o tem.

* Klima in solčne pege. Od l. 1756. do danes na berlinski zvezdoglednici nabrana opazovanja o raznih vplivih solca na našo zemljo, zlasti tudi na klimatične razmere (dež, megla, sneg) dokazujejo zvezo med klimo naše zemlje in solčnimi pegami, katere so posebno opazovali že 11 let. Po teh opazovanjih so prišli zvezdoslovci do nazora da so v mokrih letih one pege bolj žive in večje, dočim pri navadnih letih skoro izginejo, a v letih, ko je suša, se niti z najboljšim daljnogledi ne opazijo.

* Nравnostni škandal v Parizu. Pariz ima zopet svojo senzacijo. Zgodili so se namreč skoro neverjetni nравnostni škandali. Vso zadevo obravnavajo jako tajno, ker je vanjo zapletena cela vrsta znanih imen. Preiskovalni sodnik je dal aretirati že mnogo oseb. Doslej ni bilo možno zvedeti kaj natančnejšega o škandalu, ki se je razvedel šele tedaj, ko je naenkrat zginil z naslovne strani z naslovne strani velikega pariškega lista »Lanterne« ravnatelj Flachon. Izkazalo se je, da je pobegnil v Belgijo. Prav tako pogrešajo na nekem drugem listu že par dni ravnateljevo ime. Gre za nравnostni škandal prve vrste. Nič manj kakor 300 otrok, starih 9 do 11 let, je bilo baje žrtev brezvestnih pohotnikov. Prijeli so že zelo vrst žensk ki so so pečale s trgovino otrok. Ravnatelj Flachon načeluje že več let listu »Lanterne« in je bil že dolgo znan v časnikarskih krogih za nesramnega pohotnika. Tako so dognali, da je spomladi spravil dvoje deklic, starih 12 in 13 let, v svojo viló ob Rivieri, kjer ju je izročil svojim prijateljem. Deklici sta morali pisariti svojim starim navdušena pisma o tem, kako se jima dobro godi, slednjic pa so ju pohotniki vrnili onečaščeni njunim starišem.

* Zdravstveni vpliv čebule. Čebulo so že pregnali s polja zdravilnih rastlin, sedaj pa nenadoma dobiva svoj stari dobri zdravilni sloves. Uporabljana v slučaju hudo kompliciranih jetrnih bolezni, pokazala se je kot najvpešnejše zdravilo od vseh dosedaj uporabljenih zdravil, zlasti pa boljša od sestavljenih zdravilnih strupov. Stari narodi, Egipčani, Izraelci, Grki in Rimljani so čebulo kot zdravilo visoko cenili. Cezarjevi vojaki so se z njo hranili za časa galskih vojsk. Od konca XVII. stoletja do začetka XIX. se je čebula uporabljala kot zdravilo proti raznim vnetjem, proti revmatizmu, katarom itd. Pozneje se je začelo dvomiti v njeno zdravilno moč, tako, da so zdravniki nanjo, kot na zdravilo popolnoma pozabili. Dandanes pa so zdravniki svetovnega slovesa konstatirali v čebuli izborna zdravilna sredstva ter si sedaj čebula zopet odpira pot v zdravniške kroge.

* Moška in ženska roka. Roka raste v na stopnem redu in starosti:

Starost:	moška	ženska roka
7 let	124 mm	121 mm
15 „	164 „	161 „
20 „	182 „	182 „

Iz tega sledi, da imajo od 4. do 5. leta ženske slabjšo rast roke, za 3 mm na leto. Razvoj moške roke od 15. leta naprej je veliko hitrejši, tako da doseže moška roka z 21. letom največjo dolgost. Pri moškem je rast najhitrejša med 15 in 18 letom, namreč 10 mm na mesec, tudi med 12 in 14 letom raste moškimi roka hitro, namreč 8 mm na mesec.

Pri ženskah pa raste roka najhitreje v 13 letu, a zelo močno raste roka ženskam tudi v 9 letu starosti, namreč 8 mm in 7 mm na mesec. Moški torej pridobiva na rasti roke še pozno v razvojni dobi, dočim ženska doseže že z 13 letom največjo dolžino svojih rok. Zato je možki ustvarjen za delo, tako govori tiho, a dosledno jezik narave.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v 1rstu.

Krmetška posojilnica

r. z. z n. z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4 ^{1/0}/_{2/0}

Ljubljanske okolice

v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Adresar

ki vsebuje

splosne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, šolstvo, klerus, zadružništvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. izide v par dnevih v založništvu turške

Universal v Ljubljani

Cena 10.- K.

Naslovne označbe vsebine so trijezične in sicer slovenske, nemške in italijanske.

Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobiten trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v njem producenta.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčicev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, knjaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.

Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe za tujce, dobra kuhinja, najboljša vina, cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženine in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastoj.

— Najboljše ure „UNION“, —

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani

nasproti Frančiškanske cerkve.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Citajte in razširjajte **edini** slovenski neodvisni dnevnik „Jutro“.

Glavno zastopstvo

za Kranjsko s sedežem

v Ljubljani

— odda dobro vpeljana zavarovalnica. —

Reflektanti vpošljite pismene ponudbe z navedbo referenc pod širro «Glavni zastop 1000» na upravnništvo tega lista v Ljubljani, Poljanska cesta št. 7.